

Nr 23.

Av herr **Ossbahr**, *angående lagstiftning om in-teckning i hotell- och restauranginventarier.*

Det är för vårt land av utomordentlig betydelse, att olika grenar av vårt näringsliv driva sin verksamhet under sådana former, att de kunna fortbestå och utvecklas till gagn ej blott för sig själva utan även för hela samhället, och statsmakterna hava också i medvetandet härom särskilt under den nu rådande depressionstiden vidtagit åtgärder i syfte att stödja vissa betryckta näringsgrenar.

Även den svenska hotell- och restauratnäringen har emellertid under de senaste åren haft att kämpa med betydande ekonomiska svårigheter utan att dock hava erhållit dylikt stöd, och detta förhållande tillika med det osäkerhetstillstånd i övrigt, varunder denna näring driver sin verksamhet, har bidragit till påtaglig obenägenhet att investera kapital i hotell- och restaurantföretag. Man har också kunnat förmärka alltjämt ökade svårigheter för bland annat nytillträdande yrkesmän att förskaffa sig möjligheter till erforderlig kredit, då det gällt såväl startande av nya affärer som övertagande av äldre sådana. Hotell- och restauratnäringen spelar dock för vårt land en högst betydande roll ej blott för respektive orters innevånare och den resande svenska allmänheten utan även för den utländska turistströmmen, vilken trots depressionen varit stadd i påtaglig ökning och tillfört Sverige högst betydande belopp. Enligt officiell statistik har sålunda vårt land under år 1931 genom utländska turister tillförts ett belopp av ej mindre än 24.830.000: — kronor, vilken siffra för år 1932 stigit till 26.500.000: — kronor, och självfallet har en högst betydande del av dessa belopp kommit landet till godo genom våra hotell och restauranter, men om vårt land skall kunna glädja sig åt en alltjämt ökad turisttrafik från utlandet, är det dock av stor vikt, att dessa våra restauranter och hotell kunna uppvisa en sådan standard, att de utländska, ofta mycket fordrande turisterna, finna trevnad inom desamma.

Frågan om ett ändamålsenligt ordnande av den svenska turistreklam- och upplysningsverksamheten i utlandet har vid upprepade tillfällen varit föremål för övervägande, och sålunda föreligger bland annat ett av särskilda inom kommunikationsdepartementet tillkallade sakkunniga avgivet förslag till vissa riktlinjer. I statsverkspropositionen har jämväl statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet uttalat den förhoppningen, att förslag i ämnet skall kunna föreläggas 1934 års riksdag, och i avbidan härpå har Kungl. Maj:t i sagda proposition upptagit ett belopp av icke mindre än

110.000 kronor till turistreklam- och upplysningsverksamhet i utlandet för budgetåret 1934/1935. När man sålunda från statsmakternas sida uppenbarligen är beredd att vidtaga kraftiga åtgärder för främjande av detta turistväsande, bör man dock söka se till, att de utländska turisterna kunna erbjudas den komfort, som de fordra och äro vana vid, men ett av villkoren härför är, att de svenska hotellägarna och restauratörerna hava möjligheter att på ett nöjaktigt sätt finansiera sina företag.

I flera av Europas turistländer, såsom exempelvis Schweiz, Italien, Frankrike och Norge, hava statsmakterna också vidtagit omfattande åtgärder till gagn för hotell- och restaurantnäringen i form av understöd, kreditgivning och dylikt ävensom, vad Norge beträffar, viss lagstiftning i fråga om in-teckning i inventarier, men i Sverige har intet dylikt skett.

Ett av de för innehavarna av hotell- och restauranttrörelse samt därmed likartade företag mest framträdande behoven torde vara att med fördel kunna belåna sina inventarier, men i svensk rätt finnes intet institut, som medför dylik möjlighet. Bortsett från panträtt i spannmål fordrar panträtt i lös egendom, att godset överlämnas till borgenären eller till annan för dennes räkning, och den säkerhetsrätt i lös egendom av annat slag än panträtt, som medgives enligt 17 kap. 7 § handelsbalken och kungl. förordningen den 13 april 1883 angående förlagsinteckning, kan icke upplåtas i hotell- och restaurantinventarier eller dylikt.

Visserligen finnes möjlighet att genom så kallade lösöre köp, vilka enligt praxis kunna ske även i säkerhetssyfte för att säkerställa köparen för en fordran hos säljaren, vinna viss säkerhet i lös egendom, men icke heller detta institut torde i regel vara en lämplig form för belåning av inventarier av nu i fråga varande slag, även om mellan köparen och säljaren överenskommes, att köpet skall gå åter, så snart fordringen blivit gulden. Dylikt köp torde nämligen endast kunna avse föremål, som specificerats i köpehandlingen, varigenom köparen icke kan erhålla rätt till inventarieföremål, som anskaffas i stället för annat dylikt eller som eljest tillkommer, vilket framgår bland annat av ett Nytt Juridiskt Arkiv år 1927, sidan 369, refererat rättsfall. Med hänsyn härtill ävensom till konkurslagens bestämmelser i §4, enligt vilka hyresvärd vid lösöre köp kan erhålla rättighet att få hyresgäst försatt i konkurs, förringas självfallet detta instituts användbarhet i nu i fråga varande avseende, och därtill kommer den ingalunda oväsentliga omständigheten, att ett utnyttjande av lösöre köpsförordningens möjligheter kommit att mer eller mindre uppfattas såsom ett tecken på insolvens.

Ett helt nytt rättsinstitut, som verkligen bereder hotell- och restaurantinnehavare möjlighet att med fördel belåna rörelsens inventarier, är därför i högsta grad önskvärt, och lika väl som dylik förmån genom 1932 års lagstiftning angående bland annat in-teckning i jordbruksinventarier bereddes jordbrukare borde en liknande lagstiftning till förmån för hotell- och restauranttrörelsens utövare kunna genomföras.

Till en början uppställer sig därvid frågan, huruvida säkerhetsrätt till inventarier bör upplåtas genom att in-teckning meddelas i dem särskilt för sig eller om inventaribelåning bör ske i den form, att hotell- och restaurantägare i samband med in-teckning i fastighet kunde upplåta säkerhetsrätt i de till fastigheten hörande inventarierna. En anordning av sistnämnda slag skulle emellertid icke lösa belåningsfrågan för alla dem, som äro hyresgäster och helt säkert i minst lika stort behov av att kunna belåna sina inventarier som de, vilka samtidigt äro ägare till den fastighet, vari rörelsen bedrives. Även andra skäl tala jämväl häremot, och i mångt och mycket torde härvidlag samma synpunkter kunna göras gällande, som vid behandlingen av frågan beträffande in-teckning i jordbruksinventarier. Säkerhetsrätten i hotellinventarier bör alltså upplåtas på så sätt, att in-teckning meddelas i dem oberoende av in-teckning i fastighet.

Vidare uppkommer problemet om det slag av säkerhetsrätt, som en in-teckning i hotell- och restaurantinventarier bör medföra. Även härvidlag ligger naturligtvis en jämförelse med lagen om in-teckning i jordbruksinventarier nära till hands, men önskligt vore dock, om in-teckning i hotell- och restaurantinventarier kunde medföra större säkerhet.

Att åstadkomma en säkerhetsrätt av panträtts natur och likvärdig med exempelvis in-teckning i fastighet låter sig törhända icke göra, ty en rätt av dylikt slag skulle nödvändiggöra så långt gående ingrepp i hotellinnehavarnes förfoganderätt över sina inventarier, att själva syftet med hela säkerhetsrätten skulle motverkas, men en mellanform mellan verklig pantrott och allenast förmånsrätt vore måhända icke alldeles otänkbar. Kunde till exempel in-teckningshavarens rätt bliva iakttagen såväl vid utmätning som vid konkurs och detta jämväl utan att han anmälde eller bevakade sin fordran, vore detta en fördel, liksom kanske även därest in-teckningen kunde bestå mot köpare, som ej varit i god tro.

Även om man emellertid till äventyrs icke skulle kunna komma längre än till in-teckning av samma slag, som in-teckning i jordbruksinventarier, vore dock mycket vunnet. Därigenom skulle visserligen allenast skapas en förmånsrätt av förlagsin-tecknings natur, men åtminstone den personliga kreditgivningen skulle dock erhålla ett värdefullt stöd. Möjligheten att belåna inventarierna skulle nämligen underlätta anskaffandet av skälig kredit på billigare villkor än i fråga om kredit mot enbart personlig säkerhet, och beträffande tillfälliga kreditbehov kunde dessa lämpligen tillgodoses genom belåning av inventarier. Krediten skulle kunna ordnas på längre sikt och växelkrediten minskas, varjämte anlitaudet av flera kreditgivare med därav föranledd fördyring av krediten kunde motverkas. Kreditfrågan över huvud taget skulle sålunda avsevärt underlättas och sundare kreditförhållanden kunna åstadkommas.

Hotell- och restaurantägare borde kunna använda de mycket stora tillgångar, som utgöras av inventarierna, såsom säkerhet i laglig form, och detta

behov blir så mycket mer framträdande, som de flesta av dem icke äro fastighetsägare utan allenast hyresgäster, varför inventarierna i regel utgöra den allra största delen av deras tillgångar.

Med hänvisning till det ovan sagda får jag alltså vördsamt föreslå,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om skyndsam utredning av nu berörda fråga samt framläggande inför riksdagen så snart ske kan av förslag till lag om inteckning i hotell- och restaurantinventarier.

Stockholm den 15 januari 1934.

Carl Patric Ossbahr.
